

Posudek oponentky

na disertační práci JUDr. Evy Štangové na téma:

Prejudiciální otázky v civilnom a europskom procesnom práve

Doktorandka předkládá k posouzení disertační práci na shora uvedené téma o nadprůměrném rozsahu 187 stran vlastního textu. Práce obsahuje kromě příloh obvyklých či povinných rovněž autorkou zpracované grafy statistických údajů, které vypovídají o řízení před Soudním dvorem EU obecně (v letech 2007-2011), dále pak charakteristiky zahájených soudních řízení před tímto orgánem ve stejném období a konečně pak přehled zkráceného a naléhavého prejudiciálního řízení tamtéž.

Bibliografie obsahuje seznam obsáhlý a reprezentativní. Jsou v něm zastoupeny rovněž základní díla anglicky a německy píšících autorů, zabývající se tématem disertační práce.

K volbě tématu: autorka zvolila pro svůj disertační úkol téma nesnadné. Náročnost tématu je přitom dána několika okolnostmi. Vztah národních právních řádů ve vztahu k právu unijnímu je obecně náročnou oblastí právní vědy. Tím více to pak platí, přistupuje-li k tomu navíc vztah národních jurisdikcí, resp. aplikační činnost soudních orgánů členských zemí EU. Náročnost tématu autorka ještě zvýšila tím, že za předmět svého zkoumání zvolila dva národní právní řády současně, tj. český a slovenský, resp. význam prejudiciální otázky v nich. Zpracování takto náročného tématu považuji proto za mimořádně náročné zadání a volbu tématu z tohoto hlediska oceňuji.

Systematika práce je velmi dobře propracovaná a promyšlená. Systematické uspořádání textu je logické a věcně správné. Jednotlivým otázkám zkoumané problematiky se autorka věnuje v přiměřených proporcích a způsobem, který odráží jejich vzájemné podmíněnosti a souvislosti.

Práce má pět hlavních částí, kromě úvodní a závěrečné autorčiny poznámky.

V úvodní poznámce autorka vysvětluje důvody volby tématu a svůj přístup k němu, resp. osvětluje zvolenou systematiku.

První část obsahuje obecné výklady základních pojmů a institutů tématu. Autorka především vymezuje klíčový pojem svého tématu, tj. pojem prejudiciální otázky a nabízí k tomu rovněž stručný historický exkurs.

Druhá část práce pak je věnována výkladům ohledně platné právní úpravy prejudiciální otázky v českém a slovenském právu procesním. Již v této partii prokazuje doktorandka výbornou orientaci v platném právu, a to platí pro oba právní řády. Autorka správně připomíná společné historické kořeny obou úprav a postihuje jejich rozdíly (viz např. pozn. č. 15 na str. 27). K vyslovovaným závěrům připojuje autorka argumentaci opřenou o znalost judikatury obecných soudů, kterou ovšem konfrontuje s rozhodovací praxí ústavních soudů obou států.

Třetí část hodnocené disertační práce se velmi podrobně a zasvěceně zabývá prejudiciální otázkou a řízením o prejudiciální otázce v evropském právu. Tato partie co do obsahu a rozsahu představuje těžiště práce. Nelze však přitom říci, že by ostatní části práce měly okrajový význam. Naopak, vhodně výklady k základnímu předmětu zkoumání doplňují a lze je označit za přínosné a významným způsobem zvyšují hodnotu práce. Doktorandka přitom užitečně připomíná genezi institutu předběžné otázky a cituje přitom prof. D. Andersona, který patrně nejvýrazněji vyjádřil podstatu prejudiciální otázky v evropském právu (viz str. 43 práce) a její význam pro konstituování soudního systému. Lze jen přisvědčit, že právě prejudiciální otázky jsou instrumentem a zdrojem, z něhož se zrodilo mnoho doktrín, které mají pro výklad evropského práva základní význam (např. princip přednosti a přímého účinku práva EU atd.). Doktorandka zevrubně, podrobně a zasvěceně popisuje kořeny Evropské unie, resp. jejích předchůdců, stejně jako kořeny institutu prejudiciální otázky, postavení a činnost Soudního dvora EU, charakterizuje řízení o prejudiciální otázce. Výjimečný význam v této partii pak mají výklady věnované obligatorní a fakultativní aktivní legitimaci soudních orgánů členských zemí, předmětu tohoto řízení, rozhodnutí národního soudu o podání návrhu na zahájení předmětného řízení, rozhodování Soudního dvora EU, jeho rozhodnutí a účinkům tohoto rozhodnutí, zejm. pak účinkům rozhodnutí Soudního dvora EU na řízení před soudem členského státu. Celkově lze k této části práce konstatovat, že je zpracována na seriózní a odpovídající úrovni. Jde o výklady, kterými autorka prokazuje výbornou orientaci v tématu, a stejně tak schopnost své samostatné analytické práce se zvolenými prameny poznatků.

Čtvrtá část práce se věnuje specifické otázce porovnání významu prejudiciální otázky „národní“ a prejudiciální otázky „práva EU“, a to ve srovnávacím pohledu na český a slovenský civilní proces. Autorka výsledky svého poznání shrnuje v závěrečné stručné, ale výstižné poznámce.

Pátá část práce se věnuje praktické stránce institutu prejudiciální otázky práva EU. Autorka přitom zpracovala statistiku praxe v České a Slovenské republice, a to přehledně podle článků soudní soustavy obecných soudů, resp. odděleně též praxi obou ústavních soudů a

stavovských komor, resp. též dalších orgánů. I zde autorka prokazuje výbornou orientaci ve studované problematice. I přitom autorka přesvědčuje o zevrubném studiu vybraných pramenů.

Závěr: hodnocená disertační práce JUDr. Evy Štangové je mimořádně zdařilým a komplexním dílem, které na odpovídající odborné úrovni přináší ucelený a fundovaný výklad předmětného institutu předběžných otázek.

Práce svým rozsahem, obsahem a způsobem zpracování splňuje požadavky kladené na tento druh prací a je proto způsobilá být předmětem ústní obhajoby, k níž ji doporučuji.

V Praze dne 28.6.2012

Doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.

Katedra občanského práva PF UK